

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI.410.016.02.2016
P/16/048

02083216

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/048 – Zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Mariusz Lenkiewicz – starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/55/2016 z 5 sierpnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Wiżajny – ul. Rynek 1, 16-407 Wiżajny
Kierownik jednostki kontrolowanej	Stanisław Jacek Pietrukiewicz – Wójt Gminy Wiżajny ¹ (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Gmina – do dnia rozpoczęcia kontroli NIK³ – nie posiadała wiedzy na temat terenów osuwiskowych, zagrożonych ruchami masowymi ziemi, położonych na jej terenie. W konsekwencji, nie podejmowała żadnych działań w celu ograniczenia ryzyka osuwiskowego oraz nie planowała (i nie wydatkowała) środków na działania z tym związane. Informacji o terenach osuwiskowych w miejscowościach Mauda i Wiżgóry nie określono również w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy, do czego zobowiązują przepisy art. 10 ust. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym⁴ oraz art. 72 ust. 1 pkt 5a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁵. W trakcie kontroli NIK – wypełniając wymogi wynikające z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko⁶ na stronie internetowej BIP Urzędu Gminy Wiżajny zamieszczono informacje o terenach zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

Na terenie Gminy w okresie objętym kontrolą – zgodnie z informacją znajdującą się na stronie internetowej www.geozagrozenia.pgi.gov.pl/⁷ – znajdowały się dwa tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi (tereny osuwiskowe):

- w miejscowości Mauda (w zachodniej części Gminy) – teren prywatny o powierzchni 66 arów⁸ położony na północnym zboczu jeziora Mauda;
- w miejscowości Wiżgóry (w centralnej części Gminy) – teren prywatny o powierzchni 18 arów⁹, położony na skarpie przykorytowej potoku.

(dowód: akta kontroli str. 4-10, 18-24)

¹ Od 12 sierpnia 2012 r., wcześniej Wójtem Gminy Wiżajny był Józef Laskowski.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

³ 8 sierpnia 2016 r.

⁴ Dz. U. z 2016 r. poz. 778 z późn. zm.

⁵ Dz. U. z 2016 r., poz. 672 z późn. zm.

⁶ Dz. U. z 2016 r. poz. 353 ze zm. Ustawa dalej zwana ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku.

⁷ Ogólnodostępna strona internetowa, na której podane zostały zarejestrowane i zinventaryzowane tereny zagrożeń geologicznych na terenie całego kraju (w tym tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi). Tereny określone zostały w 2004 roku przez Akademię Górniczo-Hutniczą w ramach projektu badawczego nr 415/2002/Wn-12/FC-go-tx/D na zlecenie Ministerstwa Środowiska i sfinansowane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

⁸ Dane dotyczące powierzchni osuwisk uzyskano na podstawie informacji znajdujących się na stronie internetowej www.geozagrozenia.pgi.gov.pl. Teren osuwiskowy w miejscowości Mauda miał długość 27,5 m i szerokość 240 m.

⁹ Teren osuwiskowy o długości 25 m i szerokości 72 m.

Teren na stoku wyżynnym w miejscowości Smolniki, wyszczególniony na ww. stronie internetowej (jako osuwisko na terenie gminy Wiązajny), od 1 stycznia 2010 r.¹⁰ został włączony w obszar sąsiedniej gminy Rutka-Tartak. (dowód: akta kontroli str. 11-17, 25-28)

Na dzień rozpoczęcia kontroli Gmina nie posiadała wiedzy na temat terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi, położonych na jej terenie oraz osuwisk, które mogły mieć miejsce na tych terenach. Jak wyjaśnił Wójt Gminy *dopiero w dniu rozpoczęcia kontroli NIK uzyskano wiedzę na temat osuwisk znajdujących się na terenie Gminy. Wcześniej nikt nie informował nas o występowaniu miejsc o takim charakterze na naszym terenie, a we własnym zakresie nie korzystaliśmy z ogólnodostępnych danych i informacji na temat osuwisk, z uwagi na nieświadomość, iż ten temat dotyczy terenów Gminy.* Wójt dodał, że: *według jego wiedzy na terenie Gminy nie było żadnych osuwisk, a do Urzędu nie wpłynęły żadne informacje (skargi) od właścicieli terenów, na których znajdują się osuwiska lub innych mieszkańców, które wskazywałyby, że takie osuwiska terenu miały miejsce.*

(dowód: akta kontroli str. 58-59)

Oględziny terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi na obszarze Gminy wykazały, że tereny te znajdują się w znacznej odległości 130 m. (zarówno w przypadku miejscowości Wiązgóry, jak i Mauda) od najbliższych zabudowań oraz 70 m. (w przypadku miejscowości Wiązgóry) do 285 m. (Mauda) od najbliższej drogi. Ponadto, w okresie objętym kontrolą nie wydawano w Urzędzie decyzji o warunkach zabudowy, które obejmowałyby zagrożone tereny¹¹. Gmina nie posiadała również miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy¹², nie zawarto informacji o terenach zagrożonych ruchami masowymi ziemi w miejscowościach Mauda i Wiązgóry. (dowód: akta kontroli str. 29-39, 53-55, 57)

Gmina, w konsekwencji braku posiadania wiedzy na temat terenów zagrożonych masowymi ruchami ziemi znajdujących się na jej terenie, nie podejmowała żadnych działań w celu ograniczenia ryzyka osuwiskowego oraz nie planowała i nie wydatkowała środków na działania dotyczące zapobiegania ruchom masowym ziemi i usuwanie ich skutków¹³.

(dowód: akta kontroli str. 40)

8 sierpnia 2016 r., w trakcie kontroli NIK, założony został w Gminie rejestr terenów zagrożonych masowymi ruchami ziemi, do których wpisane zostały tereny w miejscowościach Mauda i Wiązgóry. Do rejestru dołączone zostały materiały wydrukowane ze strony internetowej www.geozagrozenia.pgi.gov.pl określające m.in. numer ewidencyjny terenu osuwiskowego, jego charakterystykę, plan schematyczny i fotografie osuwiska. Prowadzenie rejestru powierzono inspektorowi Urzędu. Wójt Gminy wyjaśnił, że: *po dokładnym zinventaryzowaniu miejsc zagrożonych w miejscowości Mauda i Wiązgóry stan ww. terenów będzie cyklicznie monitorowany, czy nie występują na nich jakieś niepokojące zmiany.* (dowód: akta kontroli str. 56, 58-59)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy nie uwzględniono terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi w miejscowościach Mauda i Wiązgóry, do czego zobowiązują art. 10 ust. 2 pkt 11 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz art. 72 ust. 1 pkt 5a Prawo ochrony środowiska. (dowód: akta kontroli str. 57, 60-72)

Jak wyjaśnił Wójt Gminy *nieuwzględnienie terenów osuwiskowych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego spowodowane było*

¹⁰ Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 lipca 2010 r. w sprawie utworzenia, ustalenia granic i nazw gmin oraz siedzib ich władz, ustalenia granic niektórych miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta.

¹¹ W okresie od 2011 do 2016 roku (I półrocze) dla miejscowości Mauda wydano pięć decyzji o warunkach zabudowy, każda na terenie znacznie oddalonym (od 300 m. do 950 m.) od terenu osuwiskowego. Dla miejscowości Wiązgóry w tym okresie nie wydawano żadnych decyzji o warunkach zabudowy.

¹² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy przyjęte zostało uchwałą Nr IX/60/99 Rady Gminy z dnia 29 grudnia 1999 r.

¹³ Gmina nie otrzymywała również środków z budżetu państwa, budżetu środków europejskich oraz dotacji z Narodowego (lub Wojewódzkiego) Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na zadania związane z usuwaniem skutków ruchów osuwiskowych ziemi lub zapobiegania takim ruchom.

brakiem wiedzy na temat występowania takich terenów na obszarze Gminy. Wójt dodał, że przy najbliższym aktualizowaniu zapisów studium, informacja o tych terenach znajdzie w nim swoje odzwierciedlenie. (dowód: akta kontroli str. 58-59)

2. Nie opracowano karty informacyjnej o środowisku, w brzmieniu określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 września 2010 r. w sprawie wzoru oraz zawartości i układu publicznie dostępnego wykazu danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie¹⁴ i nie zamieszczono tej informacji w BIP Urzędu, czym naruszono art. 21 ust. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku. (dowód: akta kontroli str. 73-74)

W trakcie kontroli (21 września 2016 r.) na stronie internetowej BIP Urzędu Gminy Wiąziny (w formie wymaganej karty) zamieszczono informację o środowisku, o której mowa w art. 21 ust. 2 pkt 23 lit. g ww. ustawy. (dowód: akta kontroli str. 73-74)

IV. Wniosek

Wniosek pokontrolny

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań w celu dokonania oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i uzupełnienia dokumentu o informacje o terenach zagrożonych masowymi ruchami ziemi, zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt 11 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz art. 72 ust. 1 pkt 5a Prawo ochrony środowiska.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach: jeden kierownikowi jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, dnia 23 września 2016 r.

Kontroler
Mariusz Lenkiewicz
starszy inspektor kontroli państwowej

podpis

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
z up. WICEDYREKTOR

Agata Ciupa

podpis

¹⁴ Dz. U. Nr 186, poz. 1249.

